

24 МАРТ - СВЕТОВЕН ДЕН ЗА БОРБА С ТУБЕРКУЛОЗАТА „Обединени за края на туберкулозата“

Тазгодишната кампания за отбелязване на 24 март - Световен ден без туберкулоза ще премине под мотото „Обединени за края на туберкулозата“. Основната задача е да се привлече вниманието към сериозността на това заболяване и да се акцентира върху целта за окончателното справяне с болестта до 2030 година. Това е и основната цел на Министерството на здравеопазването, заложена в програмата за превенция и контрол на туберкулозата за периода 2016 - 2020 година: намаляване на заболяемостта от туберкулоза с 40% към 2025 г. спрямо 2015 г., както и смъртността от туберкулоза със същия процент за същия период.

Какво представлява това заболяване?

Туберкулозата е хронично инфекциозно заболяване, което поражда най - често белия дроб, но може да засегне централната нервна система, лимфните възли, бъбреците, мозъка, сърцето, костите и ставите, очите и други органи.

След дългогодишни научни изследвания на 24 март 1882 година Робърт Кох идентифицира причинителя на туберкулозата - *Mycobacterium tuberculosis*. За своя принос той получава Нобелова награда за физиология и медицина. И до днес всяка година на 24 март отбелязваме Световния ден за борба с туберкулозата.

Начини на заразяване

Източници на зараза са болни от туберкулоза - хора или животни (предимно едър рогат добитък). Разпространението на заразата става предимно при непосредствен контакт. Инфекцията прониква в организма най - често през дихателните пътища. При кашляне, кихане, говорене, болният отделя туберкулозни бактерии във въздуха. Така намиращите се наблизо хора могат да се заразят по

въздушно - капков път.

Друг начин за инфектиране е чрез консумация на мляко и млечни продукти, недостатъчно топлинно обработени яйца и месни продукти от болни животни. Възможно е заразяване с туберкулоза и по контактен път през увредени кожа и лигавици, което е характерно предимно за животновъди, месари, млекари.

„Бацилът на Кох“ се отличава със значителна устойчивост дори във външна среда. При стайна температура остава жизнеспособен от 2 до 10 месеца в зависимост от хигиенното състояние и осветеността на помещението. В млякото - до 12 дни, а в млечните продукти, особено неузрелите до 8 - 10 месеца. Пастъризацията не го унищожавя. Това може да стане при варене на млякото най - малко пет минути. Периодът от заразяване до заболяване се нарича инкубационен и трае от 3 до 8 седмици.

Всеки човек се среща с туберкулозни бактерии, но не всеки заболява. Дали ще се развие инфекция зависи в голяма степен от естествените съпротивителни възможности на организма. Всички фактори, намаляващи имунната защита – прекарани заболявания и инфекции, непълноценно и бедно на белтъчини хранене, неблагоприятни нехигиенични условия на труд и бит, преумора, продължително лечение с имуноподтискащи средства и други, са определящи за развитие на туберкулоза.

Особено уязвими към туберкулозни бактерии са хората, живеещи с вируса на СПИН. При тях рискът от заразяване е 30 пъти по - голям, а комбинацията СПИН и туберкулоза е смъртоносна.

Как протича заболяването?

Най - характерни признаци на заболяването в началния стадий са обща отпадналост, безапетитие, продължителна температура, нощни изпотявания. На по - късен етап се появява кашлица, в началото суха, а след това влажна с отделяне на храчки, в някои случаи примесени с кръв. Появяват се силни болки в гръдния кош и задух. В 15% от случаите туберкулозата протича безсимптомно. При деца и възрастни хора тя наподобява пневмония или друго инфекциозно заболяване, което може да доведе до неправилна и ненавременна диагноза.

Профилактика

Най-сигурната форма на профилактика на туберкулоза е ваксиниране. Българското законодателство урежда въпроса с ограничаване на заболяемостта чрез Задължителния имунизационен календар на Република България. Първата БЦЖ ваксина се поставя още след 48 час от поемане на първата глътка въздух на новороденото. До навършване на 17 годишна възраст детският организъм бива реимунизиран с още 3 приема на ваксината.

Друг начин за превенция на заболяването е поддържане на естествени съпротивителни възможности на организма чрез пълноценно хранене, богато на белтъчини и витамини; редовно практикуване на физически упражнения и туризъм; отказване от тютюнопушене и психоактивни вещества; поддържане на добра лична и обществена хигиена.

Днес, с подобряване на условията на живот и постиженията на медицинската наука, туберкулозата е лечима болест, особено ако се диагностицира в ранен етап.

Ключови факти по данни на СЗО

- ✓ туберкулоза е една от 10 - те най - разпространени причини за смърт в световен мащаб;
- ✓ през 2015 г. 10,4 милиона души се разболяват от туберкулоза, а 1,8 милиона са починали от болестта (включително 400 хил. сред хората с ХИВ);
- ✓ над 95 % от смъртните случаи на туберкулоза са в страните с ниски и средни доходи;

- ✓ 60 % от всички случаи на заразяване с туберкулоза се случват в страните Индия (с най-голям брой заболяли), следвана от Индонезия, Китай, Нигерия, Пакистан и Южна Африка;
- ✓ през 2015 г. около 1 милион деца се разболяват от туберкулоза, в следствие на което 170 хил. от тях са починали;
- ✓ туберкулоза е водеща причина за смърт при ХИВ - позитивните хора: през 2015 г. 35 % от смъртните случаи на пациенти с ХИВ са били в резултат на туберкулоза;
- ✓ заболеваемостта от туберкулоза е паднала средно с 1,5 % годишно от 2000 г. насам;
- ✓ около 49 милиона души са били спасени чрез диагностика и лечение в периода между 2000 и 2015 г.

Заболеваемост в Русенска област по данни на РЗИ - Русе:

През 2016 г. са съобщени и регистрирани общо 30 болни от туберкулоза (заболеваемост 13,29‰). Очертава се тенденция към понижаване на заболеваемостта от туберкулоза в Русенска област.

Възрастовата структура на заболялите от туберкулоза през 2016 г. показва, че най-висока е заболеваемостта при лицата във възрастовата група 50 - 54 год.- 38,07‰, следвана от групата на 60 - 64 год.- 24,34‰ и 40 - 44 год.- 23,95‰. Няма регистрирани заболяли в детска и ученическа възраст – отчетена е нулева заболеваемост във възрастовите групи 0 - 1 г., 5 - 9 г., 10 - 14 г. и 15 - 19 г., което е много добър показател.

През 2016 г. са регистрирани общо 25 случая (83%) в градовете на областта и 5 случая (17%) в селата.

Разпределението на заболялите през 2016 г. по населени места е както следва: гр. Русе – 23 сл., в градовете Две Могилы и Сливо поле – по 1 сл., в с. Долно Абланово - 2 сл. и по 1 сл. в с. Николово, с. Тетово и с. Хотанца.

Разпределението на заболялите през 2016 г. по пол показва изразен превес на мъжете спрямо жените и то е следното: 23 мъже (77%) и 7 жени (23%).

Всички регистрирани заболяли с туберкулоза през 2016 г. са хоспитализирани.

През 2016 г. за безплатна химиопрофилактика са предоставени 1073 опаковки и 20 табл. „Изониазид“ на 376 лица.